

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 46064-2022

Medewerker	:	Anke Mensen
Team	:	Bedrijfsvoering en Communicatie
Datum	:	28 september 2022
Portefeuillehouder	:	wethouder H. Olthof

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Aanbiedingsbrief VNG Selectielijst e-mailbewaring volgens de Capstone-methodiek 28911-2022</p> <p>☒ Ontwerp Selectielijst e-mailbewaring 28911-2022</p> <p>☒ Machtigingsformulier 28911-2022</p> <p>☒ Goedkeuringsformulier 28911-2022</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ Martin Jansen (informatiebeheer DOWR-i), Lotte Schieving (functionaris gegevensbescherming), Hans Scholtheis (Raalte), Paulien Brinkman (Deventer)</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Selectielijst e-mailbewaring volgens de Capstone-methodiek</p>

BESLUIT burgemeester en wethouders

1. Aan te sluiten bij de Selectielijst e-mailbewaring gemeentelijke en intergemeentelijke organen 2022;
2. VNG te machtigen om:
 - a. een selectielijst als bedoeld in artikel 5 van de Archiefwet, voor bewaring van e-mail te ontwerpen; het ontwerp voor afstemming aan te bieden aan het college en vervolgens aan te bieden aan de algemene rijksarchivaris ter vaststelling namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW);
 - b. op de daartoe geëigende termijn de vastgestelde selectielijst geheel of gedeeltelijk te actualiseren, het ontwerp daarvan voor afstemming aan te bieden aan het college en vervolgens ter vaststelling aan te bieden aan de algemene rijksarchivaris namens de minister van OCW door ondertekening van het machtigingsformulier;
3. De ontwerpselectielijst goed te keuren door middel van ondertekening van het goedkeuringsformulier;
4. De machtiging en goedkeuring kenbaar te maken aan de VNG door toezending van het machtigingsformulier en goedkeuringsformulier.

SAMENVATTING

Informatie van gemeente moet degelijk bewaard worden en beschikbaar zijn in het kader van bijvoorbeeld informatieverzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo). Het zaakstelsel voorziet hier grotendeels in maar informatie in e-mails is vaak nog slecht toegankelijk. Dat is reden dat de VNG een systematiek heeft ontwikkeld, gericht op e-mailarchivering onder de noemer 'Selectielijst e-mailbewaring gemeentelijke en intergemeentelijke organen 2022'. Het college wordt gevraagd om aan te sluiten bij deze selectielijst en dit kenbaar te maken naar de VNG. Bij de totstandkoming van dit voorstel is afstemming gevonden met de DOWR-partners Deventer en Raalte. Naar verwachting vindt implementatie in de gemeentelijke organisatie pas plaats in de tweede helft van 2023. Nadere communicatie naar aanleiding van dit besluit is nu niet noodzakelijk. Te zijner tijd is communicatie en bewustwording wel een belangrijk onderdeel van het implementatieproces.

INLEIDING

Informatie van gemeente moet degelijk bewaard worden en beschikbaar zijn in het kader van bijvoorbeeld informatieverzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo). Het zaakstelsel voorziet hier grotendeels in maar informatie in e-mails is vaak nog slecht toegankelijk. Dat is reden dat de VNG op verzoek van de gemeenten Den Haag en Rotterdam een systematiek heeft ontwikkeld, gericht op e-mailarchivering onder de noemer 'Selectielijst e-mailbewaring gemeentelijke en intergemeentelijke organen 2022'. Deze systematiek is gebaseerd op de zogenoemde Capstone-methode en biedt een praktische oplossing voor de archivering van e-mailberichten. Hierbij worden e-mailberichten van sleutelfunctionarissen permanent bewaard. Denk daarbij aan leden van het college van burgemeester en wethouders, ambtelijk topfuncties (secretaris, directeuren en managers), compliance officers en enkele overige functies (zoals de (jeugd) ombudsman, leden van de rekenkamer en de raadsgriffier. Door de e-mailberichten onder deze Capstone (=deksteen) volledig te archiveren wordt de belangrijk(st)e informatie van de organisatie bewaard. Daarnaast levert dat een doorsnede op, hoe een organisatie communiceert met inwoners, ondernemers en haar (keten)partners en een (cultuur-historisch) beeld over, hoe de organisatie functioneert. Daarnaast worden e-mailberichten van overige medewerkers enige tijd bewaard om aan Woo-verzoeken te kunnen voldoen.

De VNG biedt gemeenten de mogelijkheid om aan te sluiten bij de selectielijst en dit uiterlijk 17 oktober 2022 kenbaar te maken. Zij vergaren hiermee draagvlak voor deze selectielijst. In de bijgevoegde stukken is overigens de uiterste inschrijfdatum van 15 september 2022 genoemd. Deze datum is door de VNG opgeschoven naar 17 oktober 2022.

Het aanbod van VNG om aan te sluiten bij de selectielijst is beoordeeld in afstemming met de DOWR-partners Deventer en Raalte en de adviseurs van de DOWR-i werkorganisatie. In het kader van de harmonisatiegedachte wordt aan alle drie colleges hetzelfde voorstel voorgelegd.

BEOOGD RESULTAAT

Behoud, beschikbaarheid en toegankelijkheid van overheidsinformatie in e-mails van sleutelfunctionarissen en overige medewerkers van de gemeente Olst-Wijhe.

KADER

Archiefwet

ARGUMENTEN

1.1 De VNG-methode biedt een solide wijze van archivering van e-mails

De Capstonemethode maakt archiveren van e-mail mogelijk daar waar dit nu nog beperkt mogelijk is. Het maakt mogelijk dat informatie die is opgeslagen in e-mails, beter toegankelijk en beschikbaar is dan in de huidige situatie.

1.2 De VNG methode is ontwikkeld door ter zake deskundigen

Vanuit verscheidene relevante vakdisciplines is bijgedragen aan de totstandkoming van de ontwerp-selectielijst. In combinatie met de inbreng vanuit enkele grote gemeenten is gekomen tot een goed doordachte methode.

1.3 De methode biedt houvast bij informatieverzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo)

Bij verzoeken op grond van de Woo ligt de aandacht niet alleen op vastgelegde documenten maar ook op e-mails. De Capstonemethode maakt het mogelijk deze e-mails te doorzoeken opdat relevante informatie uit deze e-mails onderdeel kunnen uitmaken van de resultaten van het Woo-verzoek.

DRAAGVLAK

Deze uitnodiging van de VNG is vooral bedoeld om in navolging van Den Haag en Rotterdam meerdere gemeenten mee te laten doen en een breder draagvlak in gemeentelijke organisaties te ontwikkelen.

DUURZAAMHEID
Niet van toepassing

RISICO'S/KANTTEKENINGEN

1.1 De bescherming van persoonsgegevens in bewaarde e-mails is niet volledig gegarandeerd

In de e-mails van medewerkers zijn vaak persoonsgegevens verwerkt. Op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) dient hier zorgvuldig mee omgegaan te worden. De situatie is denkbaar dat gearchiveerde e-mails op een later moment worden geraadpleegd voor bijvoorbeeld een Woo-verzoek. Op voorhand valt nog niet volledig uit te sluiten dat de persoonsgegevens die in een e-mail zijn verwerkt, ook daadwerkelijk voor de betreffende persoon beschikbaar mogen zijn. Raadpleging van e-mails in dergelijke situaties vraagt dus om een zorgvuldige benadering en bewustzijn op aanwezigheid van zogenaamde doelbinding op grond van de AVG (ofwel, is er een gegronde reden, doel, om de betreffende persoonsgegevens te mogen raadplegen).

1.2 Met deze methodiek gaan verschillende bewaartermijnen voor e-mail ontstaan

Deze selectielijst voegt bewaartermijnen toe aan de bewaartermijnen die we reeds kennen vanuit de Archiefwet. Daarmee ontstaat de mogelijkheid dat bijvoorbeeld een e-mail enerzijds is opgeslagen in een zaak in het zaakstelsel, met bijbehorende bewaartermijn en dezelfde e-mail in de e-mailbox een andere bewaartermijn krijgt op grond van de Capstone methodiek. Voor beide situaties bestaat dan echter een grondslag. Zij kunnen daarmee prima naast elkaar bestaan. Het blijft belangrijk dat medewerkers zich er bewust van zijn dat archiefwaardige informatie (bijvoorbeeld van een e-mail) in het zaakstelsel goed en compleet wordt opgeslagen. Is hier sprake van dan kan een e-mail verwijderd worden uit de e-mailbox en voorkomt de medewerker dat hij/zij dubbele informatie archiveert.

1.3 De ontwerpselectielijst e-mailbewaring heeft geen betrekking op bewaring van sms'en en tekstberichten (bijvoorbeeld via Whatsapp).

Geautomatiseerde bewaring van tekstberichten staat nog in de kinderschoenen. Bovendien biedt de richtlijn 'App met beleid niet over beleid' een goede oplossing voor de problematiek van archivering van tekstberichten. Dit door het gebruik sterk te beperken en op te dragen om tekstberichten die van bestuurlijk belang zijn achteraf in het document managementsysteem in te voeren.

1.4 De methode alleen is geen garantie voor succes

Invoering van de Capstone-methode alleen is geen garantie voor terugvindbare en toegankelijke informatie in e-mails. Veel e-mail heeft geen archiefwaardige status. Dat vraagt van medewerkers en bestuurders een voortvarende en actieve houding in het opruimen en beheren van zijn of haar e-mail. Bewustwording hierop in de organisatie vraagt nog de nodige aandacht en ondersteuning.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De financiële consequenties van de selectielijst zijn nog niet bekend omdat nadere uitwerking noodzakelijk is. De selectielijst implementeren in de gemeentelijke organisatie vergt te zijner tijd een technische (ICT) oplossing. Zodra bekend is, welke kosten met de implementatie samenhangen, volgt een nieuwe voorstel voor het college voor deze volgende stap.

AANPAK/UITVOERING

Deze uitnodiging van de VNG is vooral bedoeld om in navolging van Den Haag en Rotterdam meerdere gemeenten mee te laten doen. Na besluitvorming volgt toezending van de beide formulieren aan de VNG. Die gaat daarna aan de slag met de ontwikkeling van de selectielijst. Vanuit de ambtelijke organisatie wordt vinger aan de pols gehouden omtrent de voortgang van het verdere ontwikkel- en besluitvormingsproces. Naar verwachting vindt implementatie in de gemeentelijke organisatie pas plaats in de tweede helft van 2023. Nadere communicatie naar aanleiding van dit besluit is nu niet noodzakelijk. Te zijner tijd is communicatie en bewustwording wel een belangrijk onderdeel van het implementatieproces.